

Ekonomický kolaps Argentiny – dlouhé video s českými titulky a popisem:

Přemýšleli jsme o tom jako o společenské hře. S figurkami, s nepravými penězi, tak, jako je to například ve hře Monopoly. Smyslem bylo docílit toho, že všichni hráči budou mít od počátku stejné šance... Začátkem devadesátých let minulého století byla Argentina v ekonomické recesi.

Kdysi to byla prosperující sociálně založená společnost, ale to se postupně změnilo. Investoři nebyli ochotni půjčovat upadající ekonomice, která trpěla velmi vysokou mírou inflace doprovázenou vysokou nezaměstnaností.

Chybí tady peníze. Mohla bych provozovat živnost doma, ale mí klienti nemohou přijít, protože nemají na zaplacení. Takhle to je. Nemám práci, ani můj manžel ji nemá. Cítím se trapně. U nás doma má manžel práci, ale já se musím starat o čtyři děti. Všechny chodí do školy, takže peníze,

které manžel vydělá, nestačí. Argentinská ekonomika byla dlouhodobě řízena neschopnými politiky, kteří rádi všechny domácí problémy svalovali na vysoké zahraniční zadlužení země. Je to tragédie. Na národní úrovni, na provinční úrovni, na lokální úrovni.

Otevírá se otázka legitimacy role státu pro řešení situace, ve které většina občanů nedůvěřuje státem navrhovaným opatřením, protože nejsou schopni zvládat dopady veřejných úsporných opatření. Quilmes je oblast přiléhající k městu Buenos Aires, kde žije víc než šest set tisíc obyvatel. S mírou nezaměstnanosti přes dvacet procent tu žije víc než sto tisíc obyvatel v chudinských čtvrtích. Je to velký sociální problém.

Mnoho lidí žije z toho, co získá z popelnic. Quilmes je také oblast se silným textilním, papírenským a kovodělným průmyslem.

A dnes tato odvětví prodělávají extrémně těžké časy. Co se dá udělat, aby propad zastavil? V Quilmesu se tiše rodí nový typ revoluce, jak jsou lidé nuceni hledat nové cesty života bez peněz. Na počátku devadesátých let se objevil fenomén **“Nová chudina” (The New Poor)**. Řada lidí pracujících ve veřejném sektoru ztratila práci během procesu masivní privatizace. Vláda vydělala prodejem firem miliardy, ale zaplatila za to jiným způsobem. Nezaměstnanost je v současnosti kolem 15%. Jedním z důsledků bylo, že lidé, kteří byli zaměstnaní ve státních podnicích, ve státní správě, ale i v místních firmách, které nebyly schopné udržet krok s nárůstem konkurenčních tlaků, přišlo o práci.

Pokud jste inženýr nebo technik, který 20 let pracoval v továrně nebo malé firmě, jste na podpoře v roce 1995 v krajině, která nemá žádné sociální zajištění nezaměstnaných, tak můžete sice mít nějaké úspory, ale otázka je, komu jinému můžete prodat své dovednosti. Devadesátá léta znamenala nejenom vyloučení nejchudší části společnosti, ale současně značná část střední třídy, která si užívala relativně vysoké životní úrovně, o ni přišla. Astronomická míra inflace byla zkrocena drakonickým opatřením, při kterém bylo argentinské peso, jež vzniklo v roce 1991, navázáno na americký dolar.

To mělo za následek, že Argentina neměla žádnou nezávislou směnnou politiku, a její měna byla vydána na milost mezinárodním úrokovým sazbám. Mezitím došlo ke snížení mezd, životní úroveň se propadla, a Buenos Aires se stalo jedním z nejdražších měst na světě. **“Výměnný klub” je místo, kam lidé v rámci globální výměnné sítě přichází provést výměnný obchod.** Normálně je otevřeno jedenkrát týdně dvě až tři hodiny.

Členové sítě přinesou své produkty, rozloží je na stolech, a za nějakou dobu se začne obchodovat za použití kuponů. Na konci dne lidé odchází s něčím jiným, než s čím přišli.

Tito lidé patří do globální bártrové sítě, a nazývají se „Prosuments“, protože současně produkují i konzumují. **Přinášejí na trh zboží i služby, aby je prodali za kredity, bártrové kupony, které mají individuální hodnotu.** Obchodníci platí vstupné jeden kredit. Účast každým dnem roste.

Připojení se do sítě je velmi snadné. Nikdo neplatí poplatky, zaškolení je minimální. Přijít může kdokoliv, protože i lidé zcela bez kvalifikace mohou něco dělat. Zametat, hlídat děti, zalévat kytky, ... Je to velice přátelské prostředí, které zahrnuje každého.

Co musí osoba, která se chce zapojit do sítě, udělat? Snažili jsme se udělat vstupní podmínky co nejjednodušší. **Zájemce se zúčastní vstupního setkání pro tzv. „Prvňáky“.** Tady prezentují své dovednosti, profesi, i svá očekávání od účasti v klubu. A po tomto úvodním setkání dostane

pozvání k účasti a padesát kreditů. S těmito padesáti kredity je možné začít budovat vztahy s jinými prosumery, kteří vyrábí i konzumují. Míra dezerce je velmi nízká. Lidé, kteří se zapojí do systému, jej opouští velmi zřídka. **Kredity umožňují účastníkům užívat si multi recipročního bártrového obchodu.**

Nemusí vyměňovat zboží pouze s jedním obchodníkem, ale mohou se zapojit do sérieové transakce s mnoha lidmi. **Většina členů jsou ženy. Je to proto, jelikož ženy mají větší vynalézavost.** Muži bývají na něco zaměřeni. Muž je instalatér, klempíř, plynář nebo jiný odborník. Ale je

výhradně jenom to. Žena díky nutnosti starat se o domácnost musí umět řadu rozličných věcí. Je přizpůsobivější, chytřejší a zvládne toho víc. S čím se běžně setkáváme, je to, že nejprve přijde žena, za ní přijde ostýchavě a trochu zahanbeně její manžel, a až potom vytvoří jednotku.

Například muž zůstane u stolu a prodává, a žena, protože má lepší přehled o potřebách

domácnosti a kvalitě věcí, chodí po nákupech. Možná tak 90% koordinátorů jsou ženy a 70% účastníků jsou také ženy. Bez nich bychom nebyli vůbec schopní tuto síť vytvořit.

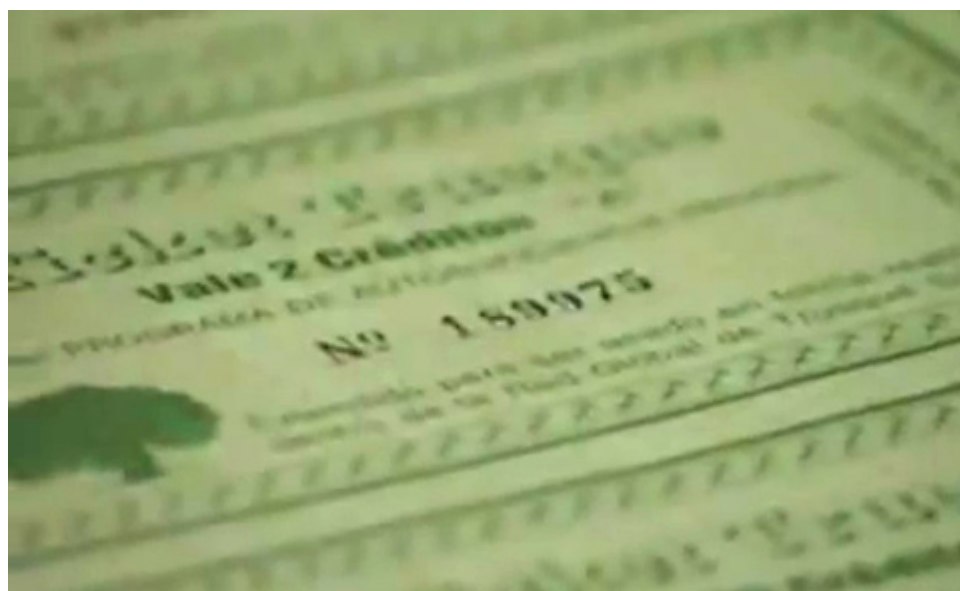
“Turistika v síti”

Já jsem se zapojila do obchodní sítě, abych zlepšila svůj životní styl. Mé dceři bylo 15 a chtěla narozeninovou oslavu... Neměla jsem peníze. Doslechla jsem se o síti a zapojila jsem se do ní. Začínala jsem pomalu, ale postupně jsem se do toho dostala...

Dcera nakonec měla nádhernou oslavu a mně se už nechce ze Sítě odcházet. **Obchodování umožnilo dát mému životu důstojnost. Myslím, že obchodování je skvělá věc. Já můžu vyměnit věci, které nepotřebuji. Jiní lidé mohou mé věci využít a kdo ví, mně se zase mohou hodit jejich věci.** Já jsem se zapojila do výměnné sítě z nutnosti. Jsem nezaměstnaná jako všichni ostatní. Jsem samoživitelka a jsem hrdá na to, že mám děti. Jedna z mých dcer – dvojčat – dokončila studium... A díky obchodu jsem měla šanci zorganizovat speciální večeři...

A také jsem jim mohla koupit šaty, a přitom mě to nestálo žádné peníze ani nic jiného... Všechno, co jsem potřebovala, jsem sehnala tady nebo v klubech, které jsem navštívila. Značná část lidí čekajících ve frontě, řadí sama sebe do skupiny “Nové chudiny”. Stydím se za to, co tu dělám. Co bych chtěla je důstojná práce. Cítím se mizerně, vím, že je to také práce, ale cítím se ponížená. Co opravdu potřebuji, je normální zaměstnání, abych mohla vydělat peníze. Co si o tom myslíte, když se stanete outsiderem? Uvědomíte si, jak strašně je to smutné, ale musím to dělat, protože je to moje jediná šance.

Všichni tito lidé mají schopnosti, produkty a majetek. Jenže je nemohou uplatnit na trhu hlavní ekonomiky, a koupit si za ně jiné věci. Tato alternativní ekonomika jim to umožňuje. Ze začátku jsme se bránili používání směnných prostředků, asi z obavy z předsudků... Později jsme zjistili, že **lidé mají rádi kupony.** Není to v žádném rozporu s původním duchem. Právě naopak. **Díky kuponům se aktivita mnoho znásobila, kluby se rozšířily jako houby po dešti po celé krajině.**

Vytvoření nástroje směny, který jsme později nazvali sociální měna, má dalekosáhlý dopad. Použití není omezeno jednou lokalitou, ale je k dispozici každému. To je důvod, proč ji nazýváme Globální výměnná síť. Podobně, jako probíhá každodenní denní prodej na regulérních trzích v okolí Buenos Aires, začaly se pro členy Globální bártrové sítě organizovat velké akce, aby zde

obchodovali, předávali si zkušenosti a přibírali nové členy do klubů po celé zemi. **Účastníci mohou inzerovat svou nabídku prostřednictvím internetu nebo na seznamu, který vydává každý z klubů.**

Díky těmto akcím je k dispozici kompletní přehled služeb nabízených za kredity, který je dostupný všem. Pořádila jsem si tady úplně všechno, tohle i tohle, něco jsem si nechala ušít přímo na míru. Mám boty z bártru, byla jsem tu u kadeřníka přes bártr, všechno. Moje sako, potraviny, které jíme, servis na počítač, všechno... Dnes je významný den pro město, protože program **klubu bártrového prodeje** má důležitý význam. Spousta lidí vyvíjí aktivity a jdou příkladem okolí. Také vláda dává najevo svou podporu a zájem, a je mnohem víc obeznámená s tím, o co tady jde.

Zorganizovali jsme velikou exhibici Globální výměnné sítě, s podporou po celém kraji. Chceme podobné akce realizovat po celé Argentíně. Jak funguje alternativní měna ve vztahu k oficiální ekonomice? **Sociální měna je používána výhradně na tomto místě. Nedá se tady platit pessem, a proto lidé vyměňují zboží na principu nabídky a poptávky výhradně za použití této sociální měny.** V důsledku poměrů jsou dnes na oficiálním trhu miliony lidí zcela izolovaných od možnosti vyrábět i konzumovat. Potřebují jinou měnu a jiný trh odpovídající jejich skutečným možnostem.

A to je náš cíl. **Nechceme skoncovat s formální měnou, spíše k ní vytváříme doplněk. Globální bártrová síť nenavrhuje likvidaci supermarketů, naopak. Pokouší se přesvědčit supermarkety, aby dodávaly zboží do klubu.** Stejně banky a nadnárodní firmy jsou nějakým způsobem předmětem pozornosti sítě. Protože věříme, že jestli chceme dosáhnout změny, změnit svět, musíme do toho zapojit úplně všechny. Nerozlišujeme lidi na “dobré a zlé”... **Všechny kredity jsou individuálně označeny a číslovány za účelem regulace jejich zásoby v oběhu a pro prevenci padělání.**

Mají také omezenou dobu platnosti, což nutí k jejich stálému oběhu. Objem provedených transakcí se pohybuje kolem čtyř až šesti set milionů kreditů za rok. To je ekvivalent čtyř až šesti stům milionů dolarů. Dnes dosahují výdaje členů klubu sítě i šest set kreditů měsíčně. Což je víc než je průměrný příjem v běžné populaci. Jaký je rozdíl mezi tímto a tímto? Obojí je papír a inkoust. Jinak ale mají velmi odlišný charakter. Toto je formálně používaná měna, na niž má monopol stát... Tohle je sociální měna, vytvořili si ji sami lidé a je decentralizovaná.

Penězi můžeme splatit náš dluh, sociální měna slouží pro uskutečnění výměny. Peníze jsou spojeny s vlastností známou jako úrok, pomocí kterého v podstatě samy sebe reprodukují a množí se. Tyto peníze nejenže nezahrnují žádný úrok, ale platnost bankovek po nějakém čase vyprší, a měna se tak nemůže akumulovat. Nicméně, lidé, kteří pracují za kredity, nesplňují podmínky pro získání jakýchkoliv sociálních dávek. Jenže v Argentíně neexistuje záchranná síť pro nezaměstnané nebo lidi pracující v neformální ekonomice tak jako tak. Probíhají rozhovory s vládou a zakladatelé doufají, že členům klubu bude brzo umožněno platit nějaké lokální daně v kreditech.

Výměnná síť je nový způsob přežití... Umožňuje nám vidět cestu ven, protože občas v důsledku krize, politické krize, kterou naše země trpí, nám nezbyvá než zformovat nový typ společnosti sdílení, a tak svou situaci alespoň zlepšit... V souvislosti s tím, jak globální síť pomáhá populaci v Argentíně, se věří, že něco podobného by se mohlo uskutečnit i v jiných částech Latinské Ameriky. Jsme zde s ministerskou komisí, která se učí od tohoto hnutí pro výměnu a solidaritu, protože chceme nastartovat takové hnutí v Brazílii.

Speciálně v Rio de Janeiro. Pro takovéto hnutí je důležité, aby nebylo jen laboratoří, ale aby bylo prověřeno svou masovostí jako tady v Argentíně. Nezajímají nás lokální záležitosti, zajímá nás program reprodukovatelný v masovém měřítku. Komunitní měny, jako jsou kredity cirkulující v globální bártrové síti, zvyšují kupní sílu obyvatelstva, čímž zlepšují podmínky pro každodenní

přežívání domácností. **Podporují tvorbu solidárních komunit, a tak napomáhají tvorbě udržitelných ekonomik, založených především na lokální výrobě a lokálním obchodě.**

Globální bártrová síť má v současnosti kolem 100 000 členů, plus jejich rodiny. Je to odezva na bídu v Argentině. Jde o vlastní řešení problému, které není dosazené prostřednictvím nějaké mezinárodní agentury pro rozvoj a pomoc. Ukazuje se, že společenská hnutí na jihu jsou schopna reagovat na potíže globalizace a chudoby. Máme se od nich hodně co učit. Myslím, že proděláváme proces, který umožňuje řadě lidí zpětnou integraci do společnosti. Uvědomujeme si, že to není definitivní řešení. To, po čem lidé opravdu touží, je získat znovu normální práci, aby byli zase schopni zajišťovat své rodiny.

Jak Argentina pokračuje v boji se stále pokračující recesí, je víc a víc jasné, že toto hnutí nelze ignorovat jako marginální fenomén. Je to jako sněhová koule, která se začne valit z kopce. Jíme, proto potřebujeme zubaře. Zubař se neobejde bez řemeslníků. A když existuje vztah potrava, zubař, řemeslník, potřebujete obchodníky, atd. atd. Dokud nedospějete k malému a střednímu podnikání, k lokálním vládám, k velkým firmám, k národní vládě. Tak, jako v případě Argentiny, kde ministr pro podporu malého a středního podnikání podepsal 20.12.2000 akt podpory šíření globální bártrové sítě po celé zemi.

~~~~~
Dokument z r. 2004 od režisera Fernando E. Solanas v originále “Memoria del saqueo” nominovaný na 1. cenu na [filmovém festivalu Mar del Plata](#) o událostech, které vedly k ekonomickému kolapsu Argentiny v roce 2001, které zničily střední třídy a zvýšily úroveň chudoby na 57,5%.

Ukazuje protesty obyvatel a jak se lidé snaží přežít odkázaní jen na sebe.

Hlavní příčinou kolapsu byla realizace neo-liberální politiky, která umožnila únik miliard dolarů do zahraničních bank a korporací. Argentinská vláda jednoduše zestátnila soukromé penzijní fondy a

zabavila tak peníze drobným spořitelům. Samozřejmě s výmluvou, že tyto peníze zachraňuje.

Mnoho z majetku v Argentině a veřejných prostředků bylo hanebně vydrancováno. Státní finanční systém byl dokonce použit pro praní špinavých peněz v bankách Citibank, Credit Suisse, a JP Morgan Chase. Argentina byla vypleněná mezinárodním bankovním systémem a zničená Mezinárodním Měnovým Fondem.

Výsledkem byly masivní převody majetku a zbídačování společnosti, která vyvrcholila v mnoha úmrtích v důsledku útlaku a podvýživy. Něco podobného hrozí dnes celému světu.

Zkorumpovaní politici a chamtivá finanční mafie, neustálé zadlužování a zároveň úpadek hospodářství s výrazně narůstající nezaměstnaností, je přesně to, co se děje i u nás.

Sdílet